

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну магістерську роботу

«КОНЦЕРТ ДЛЯ ВАЛТОРНИ З ОРКЕСТРОМ К. ПЕНДЕРЕЦЬКОГО: ДОСВІД ВИКОНАВСЬКОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ»

Нога Римми Володимирівни

(науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, ст.викладач І.О. Палій)

Магістерська робота Нога Р. В. присвячена аналізу Концерту для валторни з оркестром Кшиштофа Пендерецького – одного з показових творів пізнього періоду композитора, у якому жанр інструментального концерту постає як складна поліструктурна форма, насичена символічними, тембровими та драматургічними смислами. Обраний матеріал дозволяє розглядати твір не лише як об'єкт виконавської реалізації, а передусім як феномен сучасної композиторської поетики, в якій переосмислюється сама модель концертності.

Актуальність дослідження зумовлена загальною тенденцією до жанрово-стильових трансформацій інструментального концерту у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття, коли традиційна опозиція «соліст – оркестр» поступається місцем багаторівневій драматургії тембрів, регістрів і фактур. У цьому контексті Концерт К. Пендерецького репрезентує тип пізньомодерної концертної форми, у якій валторна функціонує як носій узагальненого образно-сміслового плану. Водночас у вітчизняному музикознавстві такі твори залишаються недостатньо осмисленими саме в аналітико-структурному та інтерпретологічному аспектах.

Мета магістерської роботи полягає у системному осмисленні Концерту для валторни з оркестром К. Пендерецького через поєднання жанрово-стильового, структурно-функціонального та інтерпретаційного аналізу. Відповідно до цієї мети визначено низку завдань, що охоплюють історичну еволюцію валторни як носія специфічної тембрової семантики, аналіз композиторського стилю К. Пендерецького, виявлення драматургічної логіки твору та зіставлення різних моделей реалізації авторського тексту. Об'єкт і

предмет дослідження сформульовано коректно; дослідницька стратегія демонструє послідовний рух від загальнотеоретичних засад до конкретного аналітичного матеріалу.

Структура роботи є логічно вибудованою: Вступ, три розділи з підрозділами, висновки та список використаних джерел. Така композиція дозволяє поєднати історико-теоретичний контекст із детальним аналізом конкретного музичного твору.

У Розділі 1 валторна розглядається як інструмент із багат шаровою семантикою, що формується у взаємодії органологічних змін, виконавських практик і жанрових функцій. Авторка послідовно демонструє, як еволюція інструмента впливає на зміну його художнього статусу — від сигнально-ритуального до лірико-рефлексивного та драматургічно активного. Розділ виконує не лише довідкову, а й концептуальну функцію, створюючи теоретичну основу для подальшого аналізу концерту Пендерецького.

Розділ 2 має виразно аналітичний характер. Тут твір розглядається в контексті пізньої стильової еволюції композитора, для якої характерні синтез архаїзуючих інтонацій, постсонористичних фактур і неоромантичної експресії. Особливу увагу приділено драматургічній організації концерту, співвідношенню лінійного й блокового принципів формоутворення, а також ролі тембрових контрастів як смислотворчих чинників. Аналіз свідчить про вміння авторки працювати з партитурою на рівні музикознавчої рефлексії, а не лише опису.

Найбільш концептуально насиченим є Розділ 3, у якому інтерпретація осмислюється як форма аналітичного прочитання музичного тексту. Порівняння різних виконавських версій слугує не самоціллю, а інструментом виявлення варіантів актуалізації драматургічного потенціалу твору. Запропонована типологізація інтерпретаційних моделей дозволяє трактувати виконання як продовження аналітичного процесу, що відповідає сучасним інтерпретологічним підходам у музикознавстві.

Джерельна база роботи є репрезентативною й охоплює праці з історії інструментального виконавства, теорії жанру концерту, органології та

дослідження творчості К. Пендерецького.

Наукова новизна роботи полягає в аналітичному осмисленні Концерту для валторни К. Пендерецького як цілісної жанрово-драматургічної системи, а також у спробі поєднання структурного аналізу з інтерпретологічним підходом. Практичні висновки логічно випливають із теоретичних узагальнень і мають характер вторинного, похідного результату аналітичної роботи.

У якості наукової дискусії рецензентом запропоновано наступні запитання:

1. Які елементи виконавської інтерпретації Ви вважаєте найбільш «мобільними», а які – інваріантними у трактуванні цього твору?
2. Чи можливе, на Ваш погляд, формування української виконавської традиції цього концерту, і які передумови для цього необхідні?
3. Які технічні або темброві аспекти Ви вважаєте найбільш проблемними для виконавця і чому?

Отже, магістерська робота **Нога Римми Володимирівни** є завершеним теоретико-аналітичним музикознавчим дослідженням, що відповідає вимогам до кваліфікаційних робіт за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», і заслуговує на високу оцінку та присудження її авторці кваліфікації магістра.

Доктор мистецтвознавства,

Професор, завідувач кафедри теорії музики

ХНУМ імені І. П. Котляревського

Оксана АЛЕКСАНДРОВА

